N°. 238. 1836

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws-Blad.

Donderdag 6 October.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

Heden (4 October) waren de fondsen te Antwerpen genoteerd: Belg. 109; O. Metall. 101¼; Sp. Ardoin 24⅛, 23½, ⅛; Pass. 9⅝; Napl renten 90½; B. Tavoliere 55; Sicil. 92; Rom. L. 99; Id. te Antw. 96⅛; Braz. 83. — Wisselkoers op Amsterdam en Rotterdam ¼ pCt. verlies kort.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 2den October.

De generaal Sebastiani vertrekt heden naar Londen om zijn post als Fransch gezant aldaar weder op te vatten. Volgens een der bladen, was dit vertrek bespoedigd geworden door eenig verschil die er tusschen de beide hoven zou zijn gerezen.

— De Zwitsersche zaakgelastigde heeft heden morgen eene conferentie gehad met den heer Guizot, bij wien zich ook de heer Rothschild bevond. Na een uur onderhouds zonden deze drie heeren zich naar Neuilly tot den koning begeven hebben. Vele geruchten heeft men daarop te dezer zake rondgedragen, waaronder behoorde, dat de Zwitsersche gezant zich ongezind had getoond zijne goedkeuring te hechten aan de besluiten van het voorzittend kanton en zijne demissie wilde geven.

— De ontbinding van de wetgevende kamer, waarvan onlangs gesproken werd, zal geen plaats hebben, althans het avond-blad, dat thans gehouden wordt voor het orgaan der ministers, verzekert zulks ten stelligste. Van de zijde der voorstanders van het tegenwoordig ministerie is zulks reeds van den beginne af staande gehouden; ook zegt men dat de koning zich ten zeer tegen verklaard heeft. Men denkt dat de beide kamers tegen den 12den of tegen het laatst van December zullen bijeengeroepen worden.

— Omtrent de expeditie naar Constantine zou in den raad besloten zijn, om ten spoedigste eene versterking van 6000 man aan den maarschalk Clausel toe te zenden. De troepen daarvoor bestemd zouden wezen de derde bataillons der 11, 23, 47 en 62ste regimenten van linie en die der 2 en 17de regimenten ligte troepen, te zamen 3000 man; de wederhelft zou eveneens uit onderscheidene regimenten getrokken worden en uit manschappen bestaan die ten minste twee jaren werkelijken dienstijd hebben.

— De onderscheiden ministers houden zich reeds druk bezig met de zamenstelling der ontwerpen bij de aanstaande zitting der kamers dezelve aan te bieden. Inzonderheid beijvert zich daarin de minister van koophandel Duchâtel. Men spreekt van niet minder dan van twaalf ontwerpen voor den aanleg van ijzeren spoorwegen, een op de muntspecien en onderscheidene betrekkelijk reductien in het tarief van invoer.

— Terwijl de onderscheidene bladen zich bezig houden met huwelijksontwerpen voor de beide zonen van den koning, meldt men nu ook, dat er twee Prinsen naar de hand dingen der Prinses Maria, te weten de koning van Napels en de regerende hertog van Brunswijk; voorts zou een der Oostenrijksche aartshertogen naar de hand staan van de prinses Clementine.

— De Oostenrijksche gezant heeft met het personeel tot zijn gezantschap behoorende, een bezoek afgelegd bij de zuster van Napoleon, de weduwe van Murat.

— De wapenschouwing over de nationale garde te houden, wordt thans weer in twijfel getrokken; althans men is geheel onzeker tegen wanneer dezelve zal plaats hebben.

— In brieven van Toulon van den 27sten, wordt gemeld, dat de scheepsdivisie van den admiraal Hugon, na voor twee maanden van levensmiddelen te zijn voorzien, zich gereed maakte om wederom in zee te steken; men dacht dat dit eskader zich naar de kust van Katalonien zou begeven.

— Uit Tours schrijft men, dat aldaar dagelijks detachementen Engelschen doorkomen, die tot het Engelsch legioen in Spaansche dienst hebben behoord. Deze lieden, die schier van alles ontbloot zijn, worden, onder geleide der gendarmerie, naar Calais vervoerd.

— De bijzondere berigten uit Madrid gaan tot den 24sten ll. De aandacht was thans voornamelijk op twee punten gevestigd: de verkiezingen en de gedwongen leening van 200 millioenen realen. Bij de eerste had de thans bovendrijvende partij eene gemakkelijke zege behaald, daar het meerendeel burgers, 't zij uit vreeze of uit onverschilligheid, zich aan de zaken onttrokt. Als blijk kon strekken dat bij de laatst vorige verkiezingen in de hoofdstad 2000 kiezers waren opgekomen, thans slechts 257, namelijk bij de eerste verkiezingen, waartoe, naar de constitutie, schier ieder burger geregtigd is. Wat de gedwongene leening aanging, daartegen werden zware klagten ingebragt; er was eene vergadering van contribuanten gehouden, om zich te verstaan over het indienen van klagten daarover, doch men vooreag dat het bewind die klagten naar de junta van wapening zou verwijzen, welke men als maar al te genegd kende, om op elk bezwaar te antwoorden: begin met te betalen, dan zullen wij onderzoeken. Om eene proef te geven van de wijze van aanslag in deze leening wordt eene lijst medegedeeld, waarin onder anderen de bankier vabukomt als aangeslagen voor 364,000 realen (91,000 fr.); Riera de graven Cortina, Gagina en de onderneming der diligences, ieder voor 220,000 r. (55,000 fr.); de heeren A. Cobian Xavier de Burgos, Remisa, Casa Irujo ieder voor 160,000 r. (40,000 fr.), Ballesteda, Caballero, Gargallo, de hertogen van Infantado en van Ossuna, de markies Miraflores ieder voor 140,000 r. (35.000 fr.) enz. Voorts ging het gouvernement ook met gestrengheid te werk tegen de burgers verdacht of uitgekreten als Karlistisch gezind; 5 à 6000 der zoodanige hadden bevel gekregen de hoofdstad te verlaten.

Van het leger had men geene nadere tijdingen, hetgeen tot vele gissingen aanleiding gaf. Men sprak wel van het heftig vervolgen der bende van Gomez door de troepen van den generaal Alaix, doch men wist niet, of de eerste den weg naar het gebergte van Toledo of naar Andalusien was ingeslagen. De gevangenen van de bende van Gomez werden te Madrid gewacht.

De kolonel der huzaren van het regiment der princes, Diego de Leon, die zich in het gevecht van Villa-Robledo onderscheiden heeft is tot brigadier bevorderd.

Een bijzonder berigt uit Grenada, van den 20sten, behelst, dat het 2de bataillon der nationale garde aldaar, zijnde artilleristen, tegen den generaal Quiroga in opstand was geraakt, doch door de moedige houding van een deel karabiniers was bedwongen. De generaal had eene militaire commissie te dezer zake ingesteld.

— In brieven van de grenzen wordt van een gevecht nabij Irun gesproken, waarbij de christinos, eerst teruggeslagen, naderhand de overhand hadden behouden.

— Heden, uit hoofde van den zondag, geene fonds-notering.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 5den October.

Door Z. Exc. den minister van binnenlandsche zaken zijn, ingevolge Zr. Ms. besluit van 25 September jl., de functien van kommandant in het huis van correctie te Hoorn, voorloopig opgedragen aan den majoor W. Duppe.

— De vice-admiralen D. A. Haringman en M. J. Haringman, voortgaande met hunne vrijwillige bijdragen ten behoeve van 's Rijks schatkist, hebben weder, bij den stedelijken ontvanger te 's Hage, als zoodanig gestort eene som van twee duizend één honderd zestig gulden, uitmakende de helft van beider pensioen over het jaar, zullende ingaan den 30sten October 1836.

— Gisteren heeft te Amsterdam de inwijding plaats gehad van het nieuw paleis van justitie. De zaal van het hof van assises was voor deze plegtigheid ingerigt. De heer gouverneur der provincie, eenige leden van gedeputeerde Staten, de burgemeester en wethouders, de vrederegters, de orde van advokaten, de procureurs, de deurwaarders enz. waren daarbij tegenwoordig of vertegenwoordigd. De Staatsraad Mr. M. C. van Hall, voorzitter der regtbank van eersten aanleg, opende de vereenigde zitting van al de kamers der regtbank, welker leden, even als de heeren officieren en substituut-officieren van justitie, zitting hadden genomen, liet voorts eene briefwisseling voorlezen betrekkelijk de overgave der sleutels door den heer commissaris der publieke werken van Amsterdam aan de heeren griffiers Jhr. Mr. D. C. van Lennep en Mr. I. J. Rochussen, welke stukken in de archieven der regtbank zullen worden gelegd, waarnaar de voorzitter eene voor de omstandigheid gepaste redevoering hield, waarbij hij onder anderen den dank betuigde aan Z. M. op wiens last het gebouw ten behoeve der justitie was hersteld en aan al de hoogere en mindere ambtenaren, aan wie de uitvoering van Zr. Ms. bevel was opgedragen, en wenschte zijne ambtgenooten welkom in de nieuwe regtzaal.

— Gedurende de vorige maand zijn te Antwerpen binnengekomen 130 schepen. Een vergelijkend overzigt van het aantal schepen, in die haven gedurende de eerste negen maanden van de jongst verloopen negen jaren binnengekomen, geeft de volgende uitkomst: in 1828, 664 vaartuigen; in 1829, 807; in 1830, 691; in 1831, 244; in 1832, 1,063; in 1833, 865; in 1834, 774; in 1835, 878; in 1836, 993. Het moet hierbij opgemerkt worden, dat de schepen na 1830, tot die haven behoorende of daar binnengekomen, van veel kleiner inhoud zijn dan die vóór 1830, toen er jaarlijks een groot aantal van verre over zee, van Oost- en West-Indie binnen kwamen.

— De berigten omtrent den toestand van Z. M. den Keizer van Rusland zijn steeds gunstig. Het laatste bulletin is uit Tschembar, van den 16den des avonds, en luidt aldus:

» Z. M. de Keizer voelt zich volkomen wel. De pijn en de zwel-

ling aan het gebroken deel houden geheel op, en de genezing der breuk maakt goede vorderingen."

(Over Hamburg heeft men een bulletin van den 19den ontvangen: De Keizer bevond zich toen ook zeer wel en had dien dag en den vorigen van het gunstige weder gebruik gemaakt, om eene wandeling te doen).

De Keizer heeft aan den luitenant-generaal *Skobeleff* eene met Hoogstdeszelfs, in brillanten gevatte, beeldtenis versierde doos vereerd, als een bewijs van zijne tevredenheid wegens de voortreffelijke houding en orde, waarin hij de onder deszelfs bevel staande troepen te Novogorod en Kasan gevonden heeft.

— De veldmaarschalk, vorst van Warschau, is den 24sten uit genoemde stad vertrokken, om het eerste leger-korps in oogenschouw te nemen.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 2den October.

De secretaris van het fransche gezantschap in Zwitserland, de heer *de Belleval*, is den 26sten, met nieuwe instructien voorzien, van Parijs te Bern teruggekomen. Volgens sommigen zou de inhoud dier instructien zoo ongunstig zijn, dat dezelve waarschijnlijk eene onmiddellijke bijeenroeping van den landdag zouden ten gevolge hebben; bepaaldelijk zou het Fransch bestuur genoegdoening verlangen omtrent de zaak *Conseil* betreffende, en niet gedoogen willen, dat de stukken tot die zaak behoorende, aan de Fransche regering werden overgemaakt. Werkelijk schijnt de terugkomst van den heer *de Belleval* weinig goeds te beloven; in brieven uit Bern van den 28sten ll., wordt vermeld, dat eene depeche van het eedgenoodschap dien dag aan de Fransche ambassade gerigt, was teruggewezen; terwijl in een' anderen brief verzekerd wordt, dat de kanselarij der gemelde ambassade was gesloten geworden, en er noch passen noch andere akten meer geviseerd werden, en zulks ten gevolge van de bevelen der Fransche regering, door den heer *de Belleval* overgebragt, waarvan bij eene nota den vorigen dag aan den president van den landdag was berigt gedaan.

— De synode der Evangelische Broedervereeniging, die den 30sten Mei te Hernnhut was geopend, is den 5den der vorige maand gesloten geworden. Onder de aldaar vergaderden telde men zeven bisschoppen der Broederkerk, benevens de afgevaardigden der europesche, noord-amerikaansche en zuid-afrikaansche gemeenten. De instellingen der vereeniging zijn, met alles wat tot het, zich meer en meer uitbreidend, zendingwerk betrekking heeft, in deze synode op het naauwkeurigst overwogen geworden en de werkzaamheden besloten met de wijding van vier nieuwe bisschoppen.

— De generaal *Cubières*, bevelhebber der Fransche troepen te Ancona, heeft eene dagorder uitgevaardigd, waarbij hij zijne tevredenheid te kennen geeft over den ijver der militairen in het bijstaan en verzorgen hunner krijgsmakkers, die door de *cholera* zijn aangetast geworden; in die dagorder merkt men de volgende vrij zonderlinge zinsnede op: « De *cholera* gelijkt aan een' kanonskogel; zij maait weg, maar in het opnemen der gewonden ligt geen gevaar.» Genoemde generaal heeft ook eenen brief geschreven aan den prodelegaat dier stad, waarin hij hem kennis geeft, dat de Fransche soldaten, ter ondersteuning van de behoeftige inwoners, van welke reeds zulk een groot aantal als slagtoffers der *cholera* gevallen is, een dag soldij hebben afgestaan.

— Van de servische grenzen meldt men, dat onlangs in het westelijk gedeelte van Bulgarye, dat aan Servië paalt, een bekend ambtenaar van vorst *Milosch*, uit zijnen naam, de bevolking tot opstand tegen de Porte heeft aangezet, met zoo veel gevolg, dat weldra tien duizend man de versterte turksche plaats Sarkoi opeischten. Zoodra genoemde Vorst tijding van het gebeurde ontving, heeft hij troepen en eenen gevolmagtigde afgezonden, welke laatste de voornaamste opstandelingen naar Kragujevatz heeft doen voeren, terwijl de ambtenaar, die eenen last had voorgewend, welken hij verklaarde van bekomen te hebben, met den dood is gestraft geworden, waarna alle sporen van opstand onder het volk weder verdwenen zijn.

— De oostenrijksche *Beobachter* geeft een berigt uit Bucharest van den 12den ll., volgens welk de geheele ontruiming van de vesting Silistria door de Russen volbragt is. De agenten van Engeland en Frankrijk, welke zich derwaarts begeven hadden en den aftogt der turksche troepen bijwoonden, waren met onderscheiding behandeld geworden, zoowel van de zijde des reeds in Silistria aangekomen turkschen vesting-kommandant, als van de aanwezende russische staf-officieren. De afgetrokken russische troepen, ten getale van nog 1600 man, werden op hunnen terugmarsch te Jassij gewacht, en zouden in de grensplaatsen Leowa en Skuleni hunne quarantaine houden.

— In een schrijven uit Konstantinopel van den 7den september leest men het volgende: De turksche gezant aan het Persische hof heeft Teheran verlaten, en is op zijne terugreis naar Konstantinopel te Erzerum aangekomen. De oorzaak zijner terugkomst is het voornemen van de persische regering, om, in weerwil aller voorstellingen van den britschen gezant, de onderneming tegen Herat door te zetten. Het is bij deze gelegenheid gebleken, dat de invloed van Groot-Brittannie en van Turkije in Persie niets beduidend is, en dat alles naar den russischen invloed geschiedt. De turksche gezant Kiani-Effendi is dan maar op eigene verantwoordelijkheid naar Konstantinopel teruggekeerd. Deze omstandigheid met andere in verband, als het besluit bijv. om eene plaatselijke militie of nationale garde door geheel Turkije te vormen, de zending van den uitstekendsten turkschen diplomaat, *Reschid*-bey, naar Londen, enz., bewijzen, dat lord *Ponsonby* weder zijnen invloed bij den Grooten Heer heeft herkregen. *Achmet*-pacha, de eenige medepligtige in de zaak van *Churchil*, die nog ongestraft gebleven is, tracht de ongenade van den Sultan daardoor alleen te voorkomen, dat hij geheel naar den zin van den Engelschen gezant handelt. Zoo zou ook hem de raad afkomstig zijn, om aan den agent van Circassie alhier een verbewijs te doen geworden; immers in elk opzigt moest het onder de leden van het korps diplomatiek bevreemding baren, en als een halve staatkundige handeling aangezien worden, dat de Sultan dien agent met een geschenk vereerde, te weten, een rijk met diamanten bezette snuifdoos, 't welk slechts nu en dan de eigenlijk gezegde gezanten bekomen. Hoe dit al is het nogtans meer dan twijfelachtig, of de Sultan, met opzigt tot het wezenlijk doel en streven van den engelschen diplomaat, toegeven zal, en het verdrag van Chunkiar-Eskelessi of deszelfs voor Engeland aanstootende artikelen wijzigen. In alle geval zal de Porte zulks niet op dubbelzinnige beloften of zonder verpligtingen tot regtstreeksche ondersteuning, krachtens traktaten, wagen, en wij betwijfelen of lord *Ponsonby's* volmagt zich zoo ver uitstrekt."

In deze berigten wordt wederom verzekerd dat de Sultan voornemens zoude zijn, eene reis door sommige gedeelten zijn's rijks te ondernemen.

— Op den 13den Augustus is in de Dardanellen, bij het overwaaijen eener donderbui, welke slechts 20 minuten duurde, de Engelsche koopvaardijbrik *Hannibal* omgeslagen en terstond gezonken, zoodat de kapitein en vijf matrozen met het schip naar den grond gingen; een matroos en een jongen wisten zich op eene plank drijvende te redden. De bui kwam zoo plotseling, dat men de zeilen niet spoedig genoeg ingehaald.

— Te Weenen waren den 27sten september genoteerd: 5 pCt. Metall. 101⅝; 4 pCt. 99$\frac{1}{16}$; Partial. 135½; Bankactien 1320,91.

MEENINGEN.

Status quo; — grondwet-herziening.

Toen wij in een vertoog over het nadeelige van het *status quo*, beweerden, dat die toestand nog gedurende een geruimen tijd de natie drukken konde, en dat het alzoo verstandig en doelmatig wezen zoude, om het begonnen werk eener staatkundige hervorming, - of wil men liever van eenen terugkeer tot onze vorige zelfstandigheid, - voort te zetten en eindelijk tot stand te brengen; toen hadden wij het oog op het voordeel 't welk de natie zoude kunnen trekken uit het bezit van instellingen, die voor haar passende waren, en uit eene beëindiging van het nadeelige *provisoire*, waarin ook buiten toedoen van het *status quo* de natie verkeert sedert hare staatkundige wedergeboorte in 1813. Dat de regering een wezenlijk belang heeft om ten deze te voorzien in de behoeften der natie stellen wij boven twijfel, en vertrouwen evenzeens, dat zij, diep doordrongen van pligtbesef, de noodzakelijkheid bevroedt, om dien staat van het proviseire te doen ophouden; en omdat wij het goede bedoelen en voorstaan van welken kant het aangeboden wordt, uit dien hoofde hebben wij gemeend ernstig te moeten aanhouden, om dien onnatuurlijken en schadelijken toestand te doen ophouden, tot welks verlenging het bestaande *status quo* als voorwendsel schijnt aangegeven te worden, sedert in 1830 ons rijk *facto* is uit één geschenkt, heeft de regering zich bevlijtigd, om, bij uitsluiting de belangen van het Oude Nederland waar te nemen; niet door alleen tot deszelfs behoeve alle voorregten die bestonden aan te wenden, maar door het volstrekt en zonder *reserve* wijzigen der geheele wetgeving in den geest en naar de behoeften, zoo het heet, dier gewesten, die getrouw gebleven, vroeger het Oude Nederland hebben uitgemaakt, zonder dat het iemand in de gedachte gekomen is, of heeft kunnen komen, om de oorspronkelijke Grondwet en de aangenomene wetgeving in haar geheel te laten voor het eventueel geval dat Belgie wederom deel mogt uitmaken van het Koningrijk der Nederlanden. De omstandigheden, waaronder in 1830 de toenmalige leden der Staten-Generaal van het zich toen nog niet onafhankelijk verklaard hebbende Belgie, in vereeniging met die uit de Noordelijke gewesten

des Rijks, het gevoelen hadden geuit, om eene administratieve scheiding tusschen Noord en Zuid daar te stellen, zijn weinige dagen later geheel en al van natuur veranderd, en het sedert voorgevallene bij de Londensche conferentie, en bij ons en in Belgie toont duidelijk aan, dat die decisie der toenmalige Staten-Generaal niet meer in aanmerking is genomen geworden. Zelfs het protocol eener definitieve scheiding door onze regering aangenomen en door Belgie verworpen, zoomin als de voorgestelde 18 en 24 artikelen zijn in dien geest opgesteld. De afscheiding van Belgie stond op den voorgrond, en niet dat beginsel, maar alleen eenige nadere punten vonden tegenstand bij onze regering. Ware het beginsel van scheiding en onafhankelijkheid betwist geworden, en ware men niet bij de conventie van 21 Mei toegetreden tot het huldigen van eenen staat van zaken, welke die onafhankelijkheid bevestigde, dan zoude er misschien nog met eenig succès kunnen beroep gedaan worden op het beginsel eener bloot administratieve scheiding met Belgie; maar ook dan had men behooren te protesteren tegen het organiseren van den staat, die in weinigen tijd alle vakken van bestuur en wetgeving, met een woord hare geheele staatsinrigting heeft op definitieven voet tot stand gebragt, en wel op eene wijze, die bij onpartijdig oordeel, lof verdient. — In ons land is daarentegen alles op den ouden voet gebleven, alles bleef in *suspenso*; zelfs tot nog toe heeft de natie hare dierbaarste instellingen moeten missen, zelfs hare kostbare administratie is op gelijken hooggeraamden voet gebleven. Voor alles meent men, dat de Grondwet, die wij altijd en ook nog volhouden van kracht en voldoende voor Nederland te zijn, eene herziening noodig had, en wel omdat men voorgeeft dat sommige bepalingen omtrent het regtswezen, voornamelijk de hinderpalen zouden wezen, die eene invoering der regterlijke organisatie belemmerden. Die herziening zou, als dit waar moet zijn, 't geen wij niet geheel toestemmen kunnen, hoog noodig worden, daar men de natie anderzins ontrieven zou van hare eerste waarborgen voor vrijheid, eer, bezitting of leven, omdat men bezwaren bij derzelver invoering schroomt; en wat belet dan die herziening? Als men ziet, wat de artikelen 229 en volgende der Grondwet bepalen omtrent het maken van veranderingen of bijvoegselen in de Grondwet, dan behoeft men niet beangstigd te wezen, om tot dien maatregel over te gaan. Bovendien is er toch geene kwestie van eene vaststelling eener Grondwet, maar van eene toevoeging of wijziging, en de Grondwet voorziet hoe zulks gedaan moet worden; en derhalve kunnen wij niet vinden, dat, hoewel Europa op sommige punten in brand staat, er in het allerminst een staat van gisting in ons land zou plaats grijpen. Wanneer men wachten moet tot een oogenblik, waarin kalmte heerscht in alles bij allen, dan komt men er nooit; misschien wel heeft men dan reeds het beste getijde laten verloopen; ook kunnen enkele verschillen in godsdienstige begrippen, waar zij niet vijandig zijn tegen de regering noch tegen andersdenkenden, geene voldoende redenen opleveren, om eene herziening der Grondwet uit te stellen, wanneer door dit uitstel de Natie in het provisoire blijven moet, een staat van *provisoire*, die de werking der regering verlamt, en die de vlek zou nalaten, alsof de regering met opzet dien ongelukkigen staat had doen voortduren; een vermeende grief der Belgen jegens onze regering, welke het van belang is te logenstraffen. Met nog minder grond kan men het niet regelen van het Luxemburger vraagstuk en de bepaling der grenzen opwerpen, omdat die regeling altijd bij eene latere wet kan gemaakt worden; en wie zich herinnert dat Belgie slechts een toegevoegd grondgebied was, hetwelk ten deel viel aan den staat der Nederlanden, die door geen Weener traktaat maar door zich-zelven bestond, zal geen gewigt kunnen hechten aan de bepalingen van het traktaat van 1814 en 1815, opzigtens het Rijk der Nederlanden, welke bepalingen door al de Europesche mogendheden, in 1830, bij de erkenning van Belgie als een neutralen maar onafhankelijken staat en als een koningrijk, onder *Leopold* van Saxen Coburg, verkracht zijn geworden en als 't ware vernietigd.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

DUITSCHLAND. — Het berigt van het overlijden van den Heer STIGLMAIR, Inspecteur der Metaalgieterij te *Munchen*, in ons N°. van ll. Zondag en Maandag medegedeeld, is nader gebleken onjuist te zijn, zijnde de overledene een broeder van den genoemden Kunstenaar. — De Vereeniging van Duitsche Natuuronderzoekers te *Jena*, den 19 Sept. geopend, is, na vier algemeene zittingen en onderscheidene bijeenkomsten in de zeven afdeelingen, den 26 daaraanvolgende gesloten. Aan dezelve is deel genomen door 353 leden, waaronder men VON HUMBOLDT, den Graaf VON STERNBERG, EHRENBERG, L. VON BUCH, VON LITTROW en vele andere beroemde natuurkundigen heeft opgemerkt. De stad *Jena* heeft een gedenkpenning op deze bijeenkomst doen vervaardigen, en voor de vergadering in het volgende jaar is de stad *Praag* gekozen.

HONGARIJE. — Den 11 der vorige maand heeft de Hongaarsche Akademie der Wetenschappen te *Pesth* hare jaarlijksche openbare vergadering gehouden. Dezelve is door den Voorzitter, Graaf TELEKY, geopend met eene verhandeling over de voordeelen, welke er voor eene natie gelegen zijn in het beschaven harer taal. Uit het verslag omtrent den uitslag van de prijsuitloving der Akademie bleek, dat geen der tooneelstukken, ingezonden om te dingen naar een prijs van 100 dukaten, waardig geoordeeld was om in aanmerking te komen.

ITALIË. — In de werkplaats van den beeldhouwer FABRIS, die een leerling is van CANOVA, te *Rome*, is thans ten toon gesteld het marmeren grafmonument voor Paus LEO XII, voor welks plaatsing in de St. Pieterskerk reeds de toebereidselen zijn aangevangen. Het beeld des Pausen is daarop voorgesteld, als den zegen gevende aan het volk, van het balkon der St. Pieterskerk, ter gelegenheid van het Paaschfeest. De Heer FABRIS heeft nog onderscheidene andere beeldhouwwerken onder handen, waaronder een gedenkteeken voor TASSO.

ENGELAND. — De Engelsche Dagbladen zijn opgevuld met lofuitingen op de overledene zangeres MALIBRAN, en met rouwbetuigingen over haren dood, waarvan het berigt en de aanleiding in onze Courant van ll. Donderdag gemeld werd. MARIA GARCIA (dus was haar eigen naam) was in het begin van 1809 geboren. Haar vader, de meest beroemde zangmeester van dezen tijd, om haar, theoretisch en praktisch, tot eene uitstekende toonkunstenares te vormen, vergde van haar eene inspanning, welke alleen door een zoo gezond ligchaamsgestel en eene zoo groote veerkracht en levendigheid van karakter als zij bezat, kon verduurd worden. Zij verscheen het eerst op het tooneel in de Italiaansche opera te *Londen*, als prima donna in *Il Barbière*, toen zij nog slechts een meisje van 16 jaren was. Doch het was eerst na hare terugkomst uit *Amerika*, waarheen zij haren vader met een Operagezelschap vergezeld had, dat zij in 1828 te *Parijs* optredende in de *Semiramis*, al de kracht van haar uitstekend kunsttalent ontwikkelde. Sedert steeg haar roem jaar op jaar en bereikte eene hoogte als die van de onvergetelijke, thans (maar niet in het graf) zwijgende CATALANI. Gelijk deze was MALIBRAN voortreffelijk tooneelspeelster en zangeres tevens. Wat daarenboven in haar bewonderd werd, was het onuitputbare van haar zangvermogen, en de onvermoeibaarheid, waarmede zij de sterkste inspanning kon doorstaan. Somtijds zong zij des morgens in twee concerten, hield dan hare repetitiën, en speelde 's avonds in twee opera's. Men heeft haar op éénen avond in vijf talen hooren zingen. Wanneer men haar vermoeid zou gedacht hebben van hare kunstoefeningen, zag men haar te paard met lossen teugel voortrennen, of door een levendig onderhoud het gezelschap vermaken. Haar ongelukkig huwelijk met MALIBRAN in het verleden jaar ontbonden zijnde, was zij sedert met den uitmuntenden vioolspeler DE BERIOT gehuwd. Zij had de hoop van moeder te zullen worden, toen de dood hare krachtvolle en alles verrukkende stem heeft doen verstommen en haar aan het genot van haren kunstroem en aan de droomen van toekomstige moedervreugde, heeft ontrukt.

NEDERLANDEN. — Z. M. de Koning heeft den Heer CALLENIUS, te *Rudolstadt*, schrijver van het onlangs te *Weimar* bij VOIGT uitgegeven drama: *Die Prinzen von Oranien*, Hoogstdeszelfs bijval over dit dichtstuk bij een vleijenden brief doen betuigen, en hem tevens eenen kostbaren juweelen ring vereerd. Jammer is het, dat de dichter deze onderscheiding niet beleefd heeft; want toen het Koninklijke geschenk aankwam, was hij weinige dagen te voren overleden. — Het eerste deel der *Brieven van* Mr. WILLEM BILDERDIJK ziet bij den boekhandelaar W. MESSCHERT te *Amsterdam* het licht, en wij durven verzekeren, dat de belangstellende verwachting, waarmede die uitgaaf werd te gemoet gezien, niet zal worden teleurgesteld. Het is niet eene verzameling van op zich-zelf staande brieven, zonder verband tot elkander, gelijk men ligt zou vermoeden, wetende, dat men brieven heeft te wachten aan verschillende personen, over verschillende onderwerpen in verschillende tijdperken van BILDERDIJK's leven door hem geschreven; maar het is eene aaneengeschakelde reeks, waaruit men BILDERDIJKS gemoedsbestaan onder de wisselende lotgevallen zijns levens zijne denkbeelden over de gebeurtenissen des tijds, over letterkundige en godsdienstige onderwerpen, kortom BILDERDIJKS inwendig bestaan, in een zamenhangend geheel leert kennen, en welke niemand ongelezen mag laten, die over den Vorst onzer Letterkunde zich eenig oordeel wil aanmatigen. Bij het zien van brieven uitgegeven na den dood der Schrijvers rijst altijd de vrees voor onbescheidenheid. Bij het lezen van deze van BILDERDIJK verdwijnt die vrees geheel en erkent men, dat derzelver uitgaaf met eene kieschheid geschied is, welke den Schrijver zelven, zoo hij leefde, die uitgaaf met welgevallen zou hebben doen beschouwen. De Uitgever heeft dit Eerste Deel met eene Voorrede versierd, eener verzameling van brieven van BILDERDIJK in alle opzigten waardig, terwijl de typographische uitvoering aan de drukpers van den Heer ZWEESAARDT eere doet.

STOOMSCHEPEN.

Frankrijk bezit 82 stoombooten, meest alle vrij klein van vorm, uithoofde van den staat van bevaarbaarheid der rivieren; van dit getal worden 44 gebezigd tot het vervoer van reizigers, 17 tot dat van goederen en 21 worden als slepers gebezigd. De gezamenlijke kracht van derzelver machines evenaardt die van 2863 paarden, dus gemiddeld 35 voor ieder vaartuig; de zaamgevatte inhoud gaat geene 15,000 tonnen te boven. De vereenigde Staten van Noord-Amerika hebben 386 stoombooten op hunne rivieren, baaijen en meren; derzelver inhoud bedraagt 96,000 tonnen. In Frankrijk heeft de marine er daarenboven nog 18 die te water zijn, 6

waarvan de bouw zeer is gevorderd en 3 die als slepers dienen. Van de 18 eerstgenoemde hebben 11 de kracht van 160 paarden en 7 die van 150 en daar beneden. De Engelsche marine bezit er 25; de Engelsche postinrigting heeft een dergelijk getal, die meerendeels van middelmatige kracht en inhoud zijn. Wanneer de stoombooten der Fransche postdirectie in werking zijn gekomen, zal zij er in de Middellandsche zee 54 tellen, ongerekend degenen, die tot de in zee zijnde eskaders behooren of als slepers in de havens worden gebruikt. De stoombooten in de Middellandsche zee zullen iederen dag 18 ton steenkolen verbranden; met eenen voorraad voor 10 dagen zullen zij 180 ton bevatten, hetgeen maximum is van hetgeen zij kunnen innemen. Zie daar het hoofdbezwaar tegen eene reis van langen duur door middel van stoomschepen. Op dit oogenblik trachten Engelsche kooplieden deze kwestie op te lossen; zij doen te Liverpool stoomschepen bouwen, bestemd om de Atlantische zee te bevaren en twijfelen zoo weinig aan den goeden uitslag, dat zij twaalf vaartuigen van deze soort te gelijk op stapel hebben doen zetten, alle van de zeldzaamste grootte, namelijk 69 meters, 60 centimeters lengte, 9 meters 35 centim. breedte en 6 meters 10 centim. grootste diepte. Om een denkbeeld van het voorkomen dezer paketstoomschepen te geven, zal het genoegzaam zijn te zeggen, dat het Fransche linieschip *Suffren* van 90 stukken geschut niet meer dan 60 meters 50 centim. en de *Montebello* van 120 stukken niet meer dan 63 meters 31 centim. lang is. De uitslag van deze stoute onderneming zal binnen weinig tijds blijken. Het is mogelijk dat zij gelukt uit een wetenschappelijk, maar bezwaarlijk uit een winstgevend oogpunt; want deze groote schepen zullen zelfs niet zoo veel goederen kunnen laden als de gewone zeilpaketschepen, dewijl de steenkolen te veel ruimte vereischen, en de kosten van aanbouw en overvaart zullen naar evenredigheid veel aanmerkelijker zijn. Zij zullen het voorkomen hebben van een groot oorlogschip, vermits zij, behalve de inrigting voor den stoom, volmaakt als een zeilvaartuig zullen zijn getuigd. Elk derzelve zal een millioen vijfmaal honderd duizend francs kosten; de gewone uitgaven voor de loopende dienst moeten daarbij ontzettend zijn.

ALLERLEI.

Een koopman in kruidenierswaren te Glascow heeft in de dagbladen het volgend berigt doen plaatsen:

» Opgemerkt hebbende dat de dankbetuiging welke de kooplieden gewoonlijk aan hunne kalanten doen voor het vertrouwen in hen gesteld, meesttijds tot niets wezenlijks leidt, heb ik besloten hun mijnen dank voor de verleende gunst op eene geheel andere wijs te betoonen.

» Ik bezit een geheel huis, bestaande in een eetzaal, salon, bibliotheek, keuken, waschhuis, vijf slaapkamers, kelder, alles door gaz verlicht, met waterleiding en andere gemakken, daaronder begrepen een aan het huis palenden tuin; met vruchtboomen beplant, twee stallen, hooizolders, enz.; en verbind ik mij, bij deze, dit alles ten geschenke te geven aan een' mijner kalanten, zoodra ik 150,000 verkoopen in het klein, van de waarde van 5 shillings elk (zeep en suiker uitgezonderd) in mijn magazijn van kruidenierswaren, Trongate, N°. 176, en in mijn kelder van wijn en sterke dranken, Hutcheson-Street, N°. 10, zal hebben gedaan en zulks in dezer voege:

» De naam van elken kooper voor eene som van vijf shillings zal onmiddellijk in een daarvoor bestemd register worden opgeschreven, en wanneer de 150,000 verkoopen zullen gedaan zijn, zullen de 150,000 daarmede overeenkomende nommers, met de namen der koopers voorzien, in een bus of zak worden gedaan, en verklaar ik op nieuw, dat de naam van dengeen die het eerst uit het zak zal te voorschijn komen, dien mijner kalanten zal aanwijzen, aan wien ik mijn huis en toebehooren ten geschenke zal geven, vrij van alle kosten en lasten, en dat, wanneer de prijsbehaler liever geld dan den genoemden eigendom mogt verlangen, ik mij verbind, om hem te betalen eene som van 1000 ponden sterling, zonder korting van 5 pCt. voor de onmiddellijke uitkeering.

Een rekenkundige heeft de berekening gemaakt, dat de bevolking van den geheelen aardbol, op een punt vereenigd zijnde, geene meerdere ruimte zoude noodig hebben dan de oppervlakte van den grond waarop Parijs staat. Schat men die bevolking op een milliard zielen, ieder eene grondvlakte bedekkende van anderhalven vierkanten voet, alsdan zou het alzoo vergaderde groote gezin des menschelijken geslachts eene grondruimte beslaan van omtrent vier en een halve Fransche mijl.

Te Parijs maakt eene nieuwe onderneming groot opzien. Daar worden toebereidselen getroffen om in de lucht, door middel van ballons, eene zonderlinge vertooning te maken; er zal namelijk een geheel eskader van luchtballen, in den vorm van schepen van verschillende grootte, in de hoogte stijgen, waarmede onderscheiden manoeuvres zullen uitgevoerd worden; artillerie-losbrandingen en een vuurwerk moeten aan deze vertooning het voorkomen van een gevecht in de lucht geven.

169ste Koninklijke Nederlandsche Loterij.

DERDE KLASSE.

1ste Trekking:	N°. 21967, een premie van ƒ 1000; N°. 12499, een prijs van ƒ 1000; N°. 16015, ƒ 1500; N°. 9698, ƒ 1000.
2de —	N°. 23323, een prijs van ƒ 1000.
3de —	N°. 19802, ƒ 1000; N°. 6971, ƒ 1000; N°. 17869; ƒ 1000; N°. 7190; ƒ 1000.
4de —	N°. 10403. ƒ 1000; N°. 12652, ƒ 10,000; N°. 14174, ƒ 1000; N°. 8035, ƒ 1500.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (4 *October*) waren genoteerd: Werkel. Schuld $2\frac{1}{2}$ pCt. $53\frac{5}{16}$, $\frac{3}{8}$, $\frac{5}{8}$; dito 5 pCt. $100\frac{3}{4}$; Kansbill. $22\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{7}{16}$; Amort-Syndic. $4\frac{1}{2}$ pCt. 95, $\frac{3}{4}$; Handelm. $177\frac{1}{2}$, $178\frac{1}{2}$; Ardoins 85 ft, $24\frac{7}{8}$, $\frac{3}{8}$, 25; dito onbep. st. $24\frac{9}{16}$, $\frac{5}{8}$; Uitgest. 10; Passieve 8; Braz. $84\frac{1}{4}$; Columb. $19\frac{7}{16}$, $\frac{9}{16}$; Per. $13\frac{7}{8}$; Enk. Bl. Gr. 22.

*** Wordt geannonceerd, dat de plaats van HEEL- en VROEDMEESTER binnen de Gemeente Alphen vacant is, wordende diegenen die zouden mogen inclineren zich als zoodanig in voors. Gemeente tegen genot van een jaarlijks tractement van ƒ 200 te etabliseren, bij dezen opgeroepen, om zich daartoe, met overlegging van voldoende bewijzen van afgelegd examen en goed gedrag, bij den Burgemeester aldaar te adresseren.

Burgemeester van Alphen en Riel,

ALPHEN, 5 October 1836.

L. HENDRIKX.

OPENBARE

Verpachting en Verhuring.

Burgemeester en Wethouders der Stad Breda, zullen op Donderdag den 20 October 1836, des middags ten twaalf ure, ten Stadhuize van Breda, in het openbaar aan den hoogst- en meestbiedenden

VERPACHTEN:

De VISSCHERIJEN op de Rivier *de Mark*, boven en beneden de Stad, voor den tijd en termijn van *drie* jaren, ingaande 1. Januarij 1837, en eindigende ultimo December 1839, en

VERHUREN:

De KELDER onder Stads *Vleeschhal*, voor gelijken termijn van *drie* jaren, ingaande en expirerende als voor.

De Konditiën van voors. Verpachting en Verhuring, zullen ter Secretarie van Breda, op de gewone dagen en uren ter lezing liggen, en nader onderrigt is te bekomen bij den Stads-Architekt K. J. F. CUYPERS.

BREDA, den 29 September, 1836.

Ter Ordonnancie van Burgemeester en Wethouders,

De Secretaris der Stad,

H. W. SCHAUIKES.

Verkooping op Regterlijk Gezag.

Op Vrijdag den veertienden dezer maand October, des voormiddags ten negen ure en volgende dagen, zal er ten sterfhuize van JOHANNA CATHARINA VAN DOGGEN, laatst Echtgenoote van JACOBUS GELENS, Bouwman, wonende te Terheyden, staande te Terheyden, gemerkt letter A, N°. 16, worden overgegaan tot den Publieken Verkoop aan den hoogst- en meestbiedende van MEUBELEN en andere ROERENDE GOEDEREN, bestaande in: Stoelen, Tafels, Spiegels, Schilderijen, Koper, Tin, Glas en Aardewerk, Bedden, Dekens, Linnengoed, eene Vrieschte Klok, Goud en Zilver, een Paard en hetgeen verder ten voorschijn zal worden gebragt.

Zegt het voort.

STOOM-JAGT

PRINSES MARIANNE.

van *MIDDELBURG* naar *ROTTERDAM*,

October 1836.

Van *Middelburg*.				Van *Rotterdam*.			
Vrijdag	den 7,	's morg.	8 uur	Zaturdag	den 8,	's morg.	4 uur
Zondag	» 9,	»	10 »	Maandag	» 10,	»	5 »
Dingsdag	» 11,	»	$4\frac{1}{2}$ »	Woensdag	» 12,	»	$5\frac{1}{2}$ »

BIJ BROESE & COMP., TE BREDA,

ziet het licht:

DE MILITAIRE SPECTATOR.

TIJDSCHRIFT VOOR HET NEDERLANDSCHE LEGER.

9de Deel, September 1836.

Inhoudende de volgende stukken:

I. Proeven eener Verhandeling over de Straten-gevechten (*vervolg*, behelzende een overzigt der gebeurtenissen van 27 tot 29 Julij 1830 te Parijs.) — II. De Infanterie in betrekking gebragt met den tegenwoordigen toestand der zamenleving. — III. Iets uit mijne Agenda, over het beplanten der glacien op de fronten van aanval met zoogenaamd hak- of schaarhout. — IV. Iets betrekkelijk de legerplaats bij Beverloo. — V. Verscheidenheden. — VI. Bijlage III, behelzende de laatste benoemingen, overplaatsingen en veranderingen bij het Leger.

Bij bovengemelden is steeds gelegenheid voor het Abonnement in derzelver

LEESBIBLIOTHEEK

voorzien van de Nieuwste Fransche en Hollandsche Werken,

geschikt tot Lectuur voor den Beschaafden Stand,

waarvan het *Maandelijks Abonnement* niet meer bedraagt dan ƒ 1,— in de Stad, en ƒ 1,25 daar buiten; kunnende men in het laatste geval, tot meerder gemak, twee werken te gelijk bekomen.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.